

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรของพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรที่ควรได้รับการปรับปรุง ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม โดยประชากรที่ทำการศึกษาคือ ผู้สอบบัญชีภาครัฐ สังกัดสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ทั้งหมดจำนวน 99 คน จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Means)

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 84.85 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 15.15 มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี ร้อยละ 37.38 รองลงมาคืออายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 35.35 สำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 73.74 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 23.23 ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ ร้อยละ 70.71 รองลงมาปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ ร้อยละ 15.15 ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ระยะเวลา 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.33 รองลงมาปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ระยะเวลา 16-20 ปี ร้อยละ 22.22 ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนมีประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ประเภทการเกษตร และรองลงมามีประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ร้อยละ 78.79

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรที่ควรได้รับการปรับปรุง

ข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรที่ควรได้รับการปรับปรุง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม

ด้านที่ 2 การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม

ด้านที่ 3 ระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร

ด้านที่ 4 การติดตามและประเมินผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 99 คน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ภาคการเกษตรในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับปานกลาง คือ ปรับปรุงการแบ่งส่วนงานที่ชัดเจนให้เหมาะสมกับขนาด และลักษณะการดำเนินธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย 2.79) ปรับปรุงการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการประพฤติปฏิบัติของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ (ค่าเฉลี่ย 2.96) ปรับปรุงแผนงานที่กำหนดให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 3.09) ปรับปรุงการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามส่วนงานที่กำหนดอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.24) ปรับปรุงให้มีการดำเนินการลงโทษเมื่อมีการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้ และปรับปรุงหลักประกันการทำงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.29) ปรับปรุงเรื่องการกำหนดบุคลากรและงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.37) ปรับปรุงการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.38) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมในระดับปานกลาง ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี และ มากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่า ปวส.หรืออนุปริญญา
- ระดับปวส.หรืออนุปริญญา และระดับสูงกว่าปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี

ชำนาญการพิเศษ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

และ รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการ ปรับปรุงในระดับมาก คือ ปรับปรุงการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่างๆ ตาม ความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.42) ปรับปรุงการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติด้านการบริหาร ทรัพยากรบุคคลไว้ให้ชัดเจนเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง หลักประกันการ ทำงาน การให้ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่งการพัฒนาบุคลากร รวมถึงมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ ที่ฝ่าฝืนหรือละเมิดระเบียบที่กำหนดหรือกระทำการทุจริต หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ปรับปรุงแผนการพัฒน าบุคลากรประจำปี เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน เช่น การส่ง พนักงานไปอบรมมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.58) ปรับปรุงการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในการ ดำเนินงานด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมทุก ธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.62) ปรับปรุงให้มีการเข้าร่วมการประชุมของ คณะกรรมการดำเนินการโดยสม่ำเสมอ มากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.82) ปรับปรุงเรื่องกระบวนการพัฒนา คณะกรรมการให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เพียงพอในการบริหารงาน (ค่าเฉลี่ย 3.99) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมในระดับ มาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงาน ในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี

ชำนาญการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา 1-5 ปี และ 16-20 ปี

2. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม

2.1 กิจกรรมการเงินการบัญชี

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ของกิจกรรมการเงินการบัญชี ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควร ได้รับการปรับปรุงในระดับปานกลาง คือ ปรับปรุงให้มีการจัดทำบัญชียอดเงินฝากธนาคาร (ค่าเฉลี่ย 2.73) ปรับปรุงให้มีการจัดทำทะเบียนคุมเช็คจ่าย (ค่าเฉลี่ย 2.77) ปรับปรุงให้การรับเงินด้วย

เช็คมีการจัดทำทะเบียนคุมเช็ค (ค่าเฉลี่ย 2.81) ปรับปรุงให้เช็คที่ยกเลิกการจ่ายได้มีการประทับตรา "ยกเลิก" และนำมาติดกับต้นขั้ว (ค่าเฉลี่ย 2.82) ปรับปรุงให้การจ่ายเงินด้วยเช็คมีการระบุชื่อผู้มีสิทธิรับเงินและมีการขีดคำว่า " ผู้ถือ" ออก (ค่าเฉลี่ย 2.85) ปรับปรุงให้มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษาเงินสด (ค่าเฉลี่ย 2.86)ปรับปรุงให้มีระบบเก็บรักษาใบเสร็จรับเงินที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.18) ปรับปรุงให้ใบเสร็จรับเงินที่ถูกยกเลิกได้นำมาแนบติดไว้กับสำเนา (ค่าเฉลี่ย 3.25) ปรับปรุงให้มีการเก็บรักษาเงินสดและเช็คของสหกรณ์อยู่ในตู้รักษาหรือในที่ที่มีความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 3.32) ปรับปรุงให้มีการอนุมัติการจ่ายเงินโดยผู้มีอำนาจอนุมัติ (ค่าเฉลี่ย 3.39) ปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบยอดคงเหลือตามหลักฐานของธนาคารกับบัญชีเงินฝากธนาคารเป็นประจำ (ค่าเฉลี่ย 3.40) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการเงินการบัญชีในระดับปานกลาง ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี และ มากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรือ อนุปริญญา ระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา และระดับสูงกว่าปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานใน ตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี ชำนาญการพิเศษ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-20 ปี

และรองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับมาก คือ ปรับปรุงให้มีการจัดทำงบทดลอง อย่างน้อยเดือนละครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.41) ปรับปรุงให้มีการใช้ใบเสร็จรับเงินเรียงตามลำดับเลขที่และ ลงลายมือชื่อผู้รับเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.46) ปรับปรุงให้มีการจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.54)ปรับปรุงให้มีการออกใบเสร็จรับเงิน ทุกครั้งที่มีการรับเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.61) ปรับปรุงให้มีการอนุมัติการจ่ายเงิน โดยผู้มีอำนาจอนุมัติ (ค่าเฉลี่ย 3.70) ปรับปรุงให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้ทำหน้าที่การเงิน บัญชี และผู้อนุมัติออกจากกัน (ค่าเฉลี่ย 3.73) ปรับปรุงให้มีการกำหนดให้มีผู้สอบทาน ความถูกต้องในการบันทึกบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.75) ปรับปรุงให้มีการเก็บรักษาเงินสดตามวงเงินที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย 3.85) ปรับปรุงการจัดทำบัญชีให้เรียบร้อยเป็นปัจจุบันตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด (ค่าเฉลี่ย 3.87) ปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบยอดรวมของบัญชีย่อยกับบัญชีคุมเป็นประจำอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.94) ปรับปรุงให้มีการตรวจนับเงินสดในมือเปรียบเทียบกับบัญชีทุกวัน (ค่าเฉลี่ย 3.99) โดยสามารถ

จำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการเงินการบัญชีในระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี

ชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

2.2 กิจกรรมการให้สินเชื่อ

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการให้สินเชื่อ ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่ เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุง อยู่ในระดับ มาก คือ ปรับปรุงให้มีการบันทึกจำนวนเงินที่อนุมัติในคำขอกู้โดยผู้มีอำนาจอนุมัติ และ ปรับปรุงให้มีการจัดทำรายงานการติดตามหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ (ค่าเฉลี่ย 3.42) ปรับปรุงให้ก่อนการจ่ายเงินกู้มีการตรวจสอบใบรับเงินกู้กับสัญญาเงินกู้ และมติคณะกรรมการที่อนุมัติ เงินกู้ ให้ถูกต้องตรงกัน (ค่าเฉลี่ย 3.48) ปรับปรุงให้มีการออกใบเสร็จรับเงินและบันทึกบัญชีย่อยทุกครั้งที่มีการรับชำระหนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.80) ปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบบัญชีย่อยให้ตรงกับบัญชีคุมยอดทุกเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.89) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการให้สินเชื่อในระดับ มาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี และ 46-55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรือ

อนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานใน ตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี

ชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี 11-15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

และ รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับ ปานกลาง คือ ปรับปรุงให้มีการจัดทำหนังสือคำประกันหรือหลักฐานต่อ

สหกรณ์ตามระเบียบที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 3.14) ปรับปรุงให้มีการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ที่นำมาเป็นหลักประกัน (ค่าเฉลี่ย 3.18) ปรับปรุงให้มีการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้โดยผู้มีอำนาจก่อนการจ่ายเงินกู้ (ค่าเฉลี่ย 3.21) ปรับปรุงให้มีการจัดบันทึกรายงานการประชุมเกี่ยวกับการอนุมัติเงินกู้ (ค่าเฉลี่ย 3.31) ปรับปรุงให้มีการจัดทำทะเบียนผู้ค้ำประกัน หลักประกัน (ค่าเฉลี่ย 3.33) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการให้สินเชื่อในระดับปานกลาง ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี และ มากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานใน ตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา 6-10 ปี และ 16-20 ปี

2.3 กิจกรรมจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับปานกลาง คือ ปรับปรุงให้มีการตรวจสอบเอกสารการเป็นหนี้ก่อนการชำระหนี้ (ค่าเฉลี่ย 2.77) ปรับปรุงให้มีการอนุมัติการจ่ายชำระหนี้ (ค่าเฉลี่ย 2.86) ปรับปรุงให้มีการตรวจนับสินค้าก่อนนำเข้าสถานที่จัดเก็บสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.91) ปรับปรุงให้มีการกำหนดผู้มีหน้าที่สั่งซื้อและอนุมัติการสั่งซื้อ (ค่าเฉลี่ย 3.07) ปรับปรุงให้มีการมอบหมายให้มีผู้รับสินค้าแยกจากผู้มีหน้าที่จัดซื้อสินค้า ผู้บันทึกบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.13) ปรับปรุงให้มีการตรวจสอบจำนวนและคุณภาพให้ตรงกับใบสั่งซื้อโดยผู้รับสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.15) ปรับปรุงให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อสินค้าที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.21) ปรับปรุงให้มีการยื่นยื่นขอเจ้าหนี้การค้า ปรับปรุงให้มีสถานที่จัดเก็บรักษาสินค้าที่ปลอดภัย และปรับปรุงให้มีการกำหนดผู้มีอำนาจในการเบิกสินค้าออกจากสถานที่จัดเก็บสินค้า(ค่าเฉลี่ย 3.22) ปรับปรุงให้มีการเก็บสินค้าแยกเป็นหมวดหมู่ สะดวกแก่การเบิกจ่ายและตรวจนับ (ค่าเฉลี่ย 3.24) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายในระดับปานกลาง ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี และ มากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรือ
อนุปริญญา ระดับปวส.หรืออนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานใน ตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี
ชำนาญการพิเศษ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี
ระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-20 ปี

และ รongลงมาผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับ
การปรับปรุงในระดับมาก คือ ปรับปรุงให้มีการยืนยันยอดเจ้าหนี้การค้า (ค่าเฉลี่ย 3.55) ปรับปรุงให้
มีการลงลายมือชื่อรับสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.56) ปรับปรุงให้มีการยืนยันยอดลูกหนี้การค้า (ค่าเฉลี่ย 3.64)
ปรับปรุงให้มีการออกเอกสารหลักฐานการขายทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.70) ปรับปรุงให้มีการตรวจนับ
สินค้าเปรียบเทียบกับทะเบียนคุมสินค้าเป็นครั้งคราว (ค่าเฉลี่ย 3.73) ปรับปรุงการจัดทำทะเบียนคุม
สินค้าบัตรสินค้าให้เป็นปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.83) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้
ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
ในระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี
ชำนาญการ
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี
ระยะเวลา 1-5 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

2.4 กิจกรรมรวบรวมและแปรรูปผลิตผล

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม
ของกิจกรรมการรวบรวม และแปรรูปผลิตผล ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เห็นว่าการควบคุม
ภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับปานกลาง คือ ปรับปรุงให้มีการกำหนดให้ผู้มีหน้าที่
รวบรวมนำหลักฐานในการรวบรวม พร้อมทั้งจำนวนเงินคงเหลือมาส่งที่ผู้ทำหน้าที่การเงินและ
บัญชีทุกสิ้นวัน หรือเช้าของวันถัดไป (ค่าเฉลี่ย 2.93) ปรับปรุงให้มีการทดสอบเครื่องชั่ง ตวง วัด
อย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.18) ปรับปรุงให้มีการกำหนดวงเงินยืมทดลองผลิตผลเพื่อรวบรวมผลิตผล
(ค่าเฉลี่ย 3.20) ปรับปรุงให้มีการชั่ง ตวง วัด ก่อนการเข้าเก็บรักษาและจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 3.26)

ปรับปรุงให้มีการตรวจนับและคำนวณปริมาณผลิตผล ผลิตผลที่แปรรูป สินค้าที่ผลิต วัตถุดิบ เปรียบเทียบกับทะเบียนคุมเป็นครั้งคราว (ค่าเฉลี่ย 3.33) ปรับปรุงให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้รวบรวมกับผู้เก็บรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.38) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการรวบรวม และแปรรูปผลิตผล ในระดับปานกลาง ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี และ มากกว่า 55 ปี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรืออนุปริญญา ระดับปวส.หรืออนุปริญญา และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี ชำนาญการ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี 6-10 ปี และ 16-20 ปี

และรองลงมาผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับมาก คือ ปรับปรุงให้มีการควบคุมการเบิกจ่ายผลิตผล วัตถุดิบที่นำไปใช้ในการแปรรูปผลิตผล (ค่าเฉลี่ย 3.44) ปรับปรุงให้มีการทำรายงานการใช้ ผลิตผล วัตถุดิบ และรายงานผลการแปรรูปการผลิตเสนอต่อผู้จัดการ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อมีการแปรรูป การผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.54) ปรับปรุงให้มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการรวบรวมและการจำหน่ายครบถ้วน (ค่าเฉลี่ย 3.58) ปรับปรุงให้มีการทำรายงานผลิตผล ผลผลิตที่ได้จากการแปรรูป สินค้า วัตถุดิบ คงเหลือเสนอคณะกรรมการเป็นประจำ (ค่าเฉลี่ย 3.61) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการรวบรวม และแปรรูปผลิตผล ในระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานใน ตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชี ชำนาญการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา 11-15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

2.5 กิจกรรมรับฝากเงิน

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการรับฝากเงิน ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับมาก คือ ปรับปรุงให้มีการตรวจสอบลายมือชื่อผู้ถอนเงินในใบถอนเงินฝากเปรียบเทียบกับบัตรตัวอย่างลายมือชื่อของผู้ฝากเงินทุกครั้งที่มีการถอนเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ปรับปรุงให้มีการตรวจสอบใบนำฝาก/ใบถอนเงินฝากเปรียบเทียบกับสมุดคู่ฝากและแผ่นบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินฝาก พร้อมทั้งลงลายมือชื่อกำกับ (ค่าเฉลี่ย 3.51) ปรับปรุงไม่ให้มีการเก็บรักษาสมุดคู่ฝากของสมาชิกหรือผู้ฝากเงินไว้ที่สหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.73) ปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบจำนวนเงินฝาก - ถอนระหว่างบัญชีคุมกับบัญชีย่อยเป็นประจำ (ค่าเฉลี่ย 3.83) ปรับปรุงให้มีการบันทึกรายการฝาก - ถอนในแผ่นบัญชีย่อยรายบุคคลทันทีที่มีการฝาก - ถอน (ค่าเฉลี่ย 3.95) ปรับปรุงให้มีการยื่นยื่นยอดเงินรับฝากอย่างน้อยปีละครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.97) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการรับฝากเงิน ในระดับ มาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และมากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานใน ตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

และรองลงมาผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับ ปานกลาง คือ ปรับปรุงให้มีการทดสอบการคำนวณดอกเบี้ยเงินรับฝาก/ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณดอกเบี้ย (ค่าเฉลี่ย 2.89) ปรับปรุงให้มีการประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในที่เปิดเผย (ค่าเฉลี่ย 2.93) ปรับปรุงให้สมาชิกผู้ฝากเป็นผู้จัดทำใบนำฝาก/ใบถอนเงินฝากเอง เว้นแต่สมาชิกรายใดที่เขียนไม่ได้อาจให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้เขียนแทน แต่สมาชิกต้องลงลายมือชื่อหรือลายนิ้วมือของสมาชิกผู้ฝาก/ผู้ถอนเงินตามตัวอย่างที่ให้ไว้ (ค่าเฉลี่ย 3.12) ปรับปรุงให้ทุกสิ้นวันมีการตรวจสอบเอกสารการรับฝาก - ถอนเงินฝาก และการบันทึกบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินรับฝาก โดยผู้มีได้ทำหน้าที่รับฝากเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.40) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้าน

การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการรับฝากเงิน ในระดับปานกลาง ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรืออนุปริญญา ระดับปวส.หรืออนุปริญญา และระดับสูงกว่าปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการทำงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-20 ปี

2.6 กิจกรรมการลงทุน

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการลงทุน ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เห็นว่าการควบคุมภายในควรได้รับการปรับปรุงในระดับปานกลาง คือ ปรับปรุงให้มีการจัดทำข้อมูลการจำหน่ายเงินลงทุนเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ และปรับปรุงให้มีการตรวจนับเอกสารเงินลงทุนเปรียบเทียบกับทะเบียนคุมหลักทรัพย์เป็นครั้งคราว (ค่าเฉลี่ย 2.66) ปรับปรุงให้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการเก็บรักษาหลักทรัพย์ให้อยู่ในสถานที่ ที่ปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 2.69) ปรับปรุงให้มีแผนการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการหรือที่ประชุมใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.72) ปรับปรุงให้มีการติดตามความเคลื่อนไหวของเงินลงทุนอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 2.73) ปรับปรุงให้มีการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อการลงทุนและวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนเพื่อกำหนดแผนการลงทุน (ค่าเฉลี่ย 2.84) ปรับปรุงให้มีการตรวจสอบผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับเปรียบเทียบกับข้อตกลง เงื่อนไขที่สหกรณ์จัดทำกับกิจการที่นำไปลงทุน (ค่าเฉลี่ย 2.88) ปรับปรุงให้มีการจัดทำทะเบียนคุมหลักทรัพย์ (ค่าเฉลี่ย 2.92) ปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบราคาทุนกับมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุน กรณีที่เป็นเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.95) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการลงทุน ในระดับปานกลาง ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี และ 46-55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรืออนุปริญญา ระดับปวส.หรืออนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี
ชำนาญการ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการทำงานตรวจสอบบัญชี
ระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

2.7 กิจกรรมสินทรัพย์ถาวร

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม
ของกิจกรรมสินทรัพย์ถาวร ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการ
ปรับปรุงในระดับปานกลาง คือ ปรับปรุงให้มีการจำหน่ายทรัพย์สินได้รับอนุมัติจากที่ประชุม
คณะกรรมการ และเป็นไปตามระเบียบที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 2.66) ปรับปรุงให้มีการจัดทำรายงาน
ทรัพย์สินที่ไม่ใช้งาน พร้อมทั้งระบุสาเหตุที่ไม่ได้ใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 2.70) ปรับปรุงให้มีการตรวจสอบ
การบันทึกมูลค่าทรัพย์สินที่ซื้อหรือก่อสร้างในราคาเริ่มแรก โดยใช้ราคาซื้อ รวมภาษี ต้นทุนการกู้ยืม
และต้นทุนทางตรงอื่น (ค่าเฉลี่ย 2.77) ปรับปรุงให้มีการตัดจำหน่ายทรัพย์สินออกจากทะเบียนคุม
เมื่อมีการขายหรือเลิกใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.87) ปรับปรุงให้มีการประกันภัยทรัพย์สินไว้อย่างเหมาะสม
(ค่าเฉลี่ย 2.88) ปรับปรุงให้มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดูแลและบำรุงรักษาทรัพย์สิน
(ค่าเฉลี่ย 2.97) ปรับปรุงให้มีการกำหนดมาตรการป้องกันและดูแลรักษาทรัพย์สินมิให้สูญหายหรือ
เสียหาย (ค่าเฉลี่ย 3.08) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการประเมิน
ความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมของกิจกรรมการลงทุน ในระดับปานกลาง ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และ
มากกว่า 55 ปี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรือ
อนุปริญญา ระดับปวส.หรืออนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี
ชำนาญการ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการทำงานตรวจสอบบัญชี
ระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

และรองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการ
ปรับปรุงในระดับ มาก คือ ปรับปรุงให้มีการจัดทำรายงานจากคณะกรรมการตรวจนับทรัพย์สินทุก
สิ้นปีและมีการแจ้งรายการทรัพย์สินชำรุดหรือเสื่อมสภาพ พร้อมทั้งเสนอความเห็น (ค่าเฉลี่ย 3.48)

ปรับปรุงให้มีการจัดทำทะเบียนทรัพย์สิน และติด เขียนหมายเลขรหัส หรือหมายเลขครุภัณฑ์กำกับไว้ที่ทรัพย์สิน (ค่าเฉลี่ย 3.79)

3. ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับ มาก คือ ปรับปรุงให้มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.45) ปรับปรุงให้มีการให้บริการข้อมูลแก่สมาชิกอย่างรวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย 3.51) ปรับปรุงให้มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงาน ผลการดำเนินงานประจำเดือนเพื่อใช้ในการบริหารงานและตัดสินใจของ คณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย 3.58) ปรับปรุงให้มีการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นจากสมาชิก และบุคคลภายนอก และปรับปรุงให้พนักงานสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้ คอมพิวเตอร์เพื่อให้ปฏิบัติงานต่อไปได้ (ค่าเฉลี่ย 3.71) ปรับปรุงให้มีระบบป้องกันและเตือนภัยที่ จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้ารับเหตุสุดิวสัย (ค่าเฉลี่ย 3.73) ปรับปรุง ให้มีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 3.74) ปรับปรุงให้มีคู่มือ คำแนะนำการปฏิบัติงาน หรือ ให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้ (ค่าเฉลี่ย 3.78) ปรับปรุงให้มีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.81) ปรับปรุงให้มีการแจ้งข้อมูล ข่าวสารการดำเนินธุรกิจ และการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ แก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.85) ปรับปรุงให้มี ระบบป้องกันและเตือนภัยที่จำเป็นสำหรับระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงเครื่องสำรองไฟฟ้ารับเหตุ สุดิวสัย (ค่าเฉลี่ย 3.90) ปรับปรุงให้มีการปรับระบบ (Update) การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์อย่าง สม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.05) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านระบบข้อมูล สารสนเทศและการสื่อสารในระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และมากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี ชำนาญการ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ พิเศษ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา 1-5 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

และรองลงมาผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับ ปานกลาง คือ ปรับปรุงให้มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร (ค่าเฉลี่ย 2.96) ปรับปรุงให้มีการจัดวางคอมพิวเตอร์ ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.17) ปรับปรุงประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์และระบบงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 3.18) ปรับปรุงให้มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานกิจการ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 3.40) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารในระดับปานกลาง ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรืออนุปริญญา และระดับปวส.หรืออนุปริญญา

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี และ 6-10 ปี

4. ด้านการติดตามและประเมินผล

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการติดตามและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในระดับ มาก คือ ปรับปรุงให้มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรตามที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย 3.44) ปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผนงานและงบประมาณที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย 3.59) ปรับปรุงให้มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการโดยสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.74) ปรับปรุงให้มีการรายงานปัญหาของการดำเนินงานแต่ละด้าน และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาย่างทันเหตุการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.75) ปรับปรุงให้มีการนำข้อสังเกต ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้ตรวจสอบภายใน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาดำเนินการ (ค่าเฉลี่ย 4.01) ปรับปรุงให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.13) โดยสามารถจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญด้านการติดตามและประเมินผลในระดับมาก ตามกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และมากกว่า 55 ปี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรือ
อนุปริญญา ระดับปวส.หรืออนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชี
ชำนาญการ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ พิเศษ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ
และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี
ระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

และรองลงมาผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับ
การปรับปรุงในระดับ ปานกลาง คือ ปรับปรุงให้มีการบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์
อักษร (ค่าเฉลี่ย 3.12) ปรับปรุงให้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงาน หากไม่เป็นไปตาม
แผนงานและงบประมาณที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 3.34) โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความสำคัญ
ด้านการติดตามและประเมินผล ในระดับปานกลาง คือกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ใน
การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา 6-10 ปี

ตารางที่ 23 แสดงการสรุประดับความสำคัญของการควบคุมภายในเพื่อวัดระดับการปรับปรุงในแต่ละด้านจำแนกตามปัจจัยของแบบสอบถาม

การควบคุมภายใน	อายุ				ระดับการศึกษาสูงสุด				ตำแหน่งปฏิบัติงาน				ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน					
	25-35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	มากกว่า 55 ปี	ต่ำกว่า ปวศ.	ปวศ.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	จพตบ.ชก	นวตบ.ชพ	นวตบ.ชก	นวตบ.ปก	น้อยกว่า 1 ปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปี ขึ้นไป
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	ป	ป	ค	ป	ป	ป	ค	ป	ค	ป	ป	ป	ป	ค	ป	ป	ค	ป
2. ด้านการประเมินความเสี่ยงและ กิจกรรมควบคุม	ป	ป	ป	ป	ค	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ป	ค	ค	ป	ค	ป
3. ด้านระบบสารสนเทศและการ สื่อสาร	ค	ค	ค	ค	ป	ป	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค
รวม	ป	ป	ค	ป	ป	ป	ค	ป	ค	ป	ป	ป	ค	ค	ค	ค	ค	ค

หมายเหตุ : ระดับมาก = ม ระดับปานกลาง = ป

เจ้าหน้าที่งานตรวจสอบบัญชีงานธุรการ = จพตบ.ชก นักวิชาการตรวจสอบบัญชีงานธุรการพิเศษ = นวตบ.ชพ

นักวิชาการตรวจสอบบัญชีงานธุรการ = นวตบ.ชก นักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ = นวตบ.ปก

จากตารางที่ 23 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงในแต่ละด้านโดยจำแนกตาม ปัจจัยของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี และ มากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่า ปวส.หรืออนุปริญญา ระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา และระดับสูงกว่าปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญการ
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา 1-5 ปี และ 16-20 ปี

ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี และ มากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรืออนุปริญญา ระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา และระดับสูงกว่าปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญการ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลาในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-20 ปี

ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย

- ผู้สอบถามที่มีอายุผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรืออนุปริญญา และระดับปวส.หรืออนุปริญญา
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี และ 6-10 ปี

ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และ มากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ปริญญาตรี และระดับสูงกว่า ปริญญาตรี

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานใน ตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญการ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ พิเศษ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา 1-5 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

ด้านการติดตามและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง คือ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา 6-10 ปี ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าการควบคุมภายในที่ควรได้รับการปรับปรุงอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย

- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และมากกว่า 55 ปี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ ต่ำกว่า ปวส.หรืออนุปริญญา ระดับปวส.หรืออนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญการ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ และนักวิชาการตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ
- ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระยะเวลา ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระยะเวลา น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรของพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ซึ่งการควบคุมดังกล่าวแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในการปรับปรุงการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมในระดับปานกลาง โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงเรื่องกระบวนการพัฒนาคณะกรรมการให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เพียงพอในการบริหารงานมาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือสหกรณ์ควรปรับปรุงให้มีการเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการโดยสม่ำเสมอมากขึ้น ส่วนในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในภาพรวมระดับปานกลาง โดยกิจกรรมการเงินการบัญชีผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงให้มีการตรวจนับเงินสดในมือเปรียบเทียบกับบัญชีทุกวัน ในกิจกรรมการให้สินเชื่อผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบบัญชีย่อยให้ตรงกับบัญชีคุมยอดทุกเดือน ในกิจกรรมจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดทำทะเบียนคุมสินค้า บัตรสินค้าให้เป็นปัจจุบัน กิจกรรม

รวบรวมและแปรรูปผลิตผล ให้มีความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงให้มีการทำรายงานการผลิตผล รายงานผลิตผลที่ได้จากการแปรรูป รายงานสินค้า วัตถุประสงค์ของเหลือเสนอต่อคณะกรรมการเป็นประจำ ในกิจกรรมรับฝากเงินให้มีความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงให้มีการยื่นขอยอดเงินรับฝากอย่างน้อยปีละครั้ง ในกิจกรรมการลงทุนให้มีความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบราคาทุนกับมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุน กรณีที่เป็นเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด และในกิจกรรมสินทรัพย์ถาวร ให้มีความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงให้มีการจัดทำทะเบียนทรัพย์สินและติด เขียนหมายเลขรหัสหรือหมายเลขครุภัณฑ์กำกับไว้ที่ทรัพย์สิน ส่วนในด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสารผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในการปรับปรุงการควบคุมภายในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงให้มีการสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอตามระยะเวลาที่กำหนดและเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย รองลงมาคือควรปรับปรุงให้มีระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล และในด้านการติดตามและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในการปรับปรุงการควบคุมภายในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอ และรองลงมาสหกรณ์ควรปรับปรุงให้มีการนำข้อสังเกต ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้ตรวจสอบภายใน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาดำเนินการ

ซึ่งผลการศึกษายังต้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษากุลธิดา โกฏิวิเชียร (2545) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการควบคุมทางด้านเอกสารหลักฐานสหกรณ์ยังขาดระบบการจัดการที่ดี จัดเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ ไม่เรียบร้อยจึงมักสูญหายอยู่เสมอ การบันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบันและไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบต่างๆ ที่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือไม่มีการปรับเปลี่ยนระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป และสอดคล้องกับผลการศึกษาของอนุสอน เทพสุวรรณ (2551) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการควบคุมภายในทางการบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพิษณุโลก พบว่าสหกรณ์ภาคการเกษตรมีปัญหาการควบคุมภายในระดับมากในเรื่องการขาดความรู้ในการซื้อสินทรัพย์ถาวรประเภทเทคโนโลยีและมีปัญหาการควบคุมภายในระดับปานกลาง ในเรื่องการทบทวนความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้ตรวจสอบกิจการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ไม่ครบถ้วน ในการเก็บรักษาเงินสดไม่มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี และไม่มีการตรวจนับเงินสดคงเหลือ

ประจำวัน ไม่มีการทบทวนหลักทรัพย์ค้ำประกันของพนักงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับ เงินสด การจัดเก็บ เอกสารไม่สมบูรณ์หรือไม่ได้จัดทำอย่างครบถ้วน การละเลยการตรวจสอบสินค้าคงคลังอย่าง สม่ำเสมอ การสูญหายของสินทรัพย์ถาวร การละเว้นการตรวจสอบลูกหนี้เงินให้กู้และไม่มีแผนการ ติดตามแก้ไขลูกหนี้ค้างชำระ

ข้อค้นพบจากการศึกษา ประกอบด้วยข้อค้นพบหลัก และ ข้อค้นพบย่อย ดังต่อไปนี้

ข้อค้นพบหลัก

จากการศึกษาแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของ สหกรณ์ภาคการเกษตรของพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 พบว่าสหกรณ์ภาคการเกษตรใน พื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 มีแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงิน และการบัญชี ซึ่งในแต่ละด้านมีข้อค้นพบ ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป พบว่าสหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38
2. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมการเงินการบัญชี พบว่าสหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.37
3. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมการให้สินเชื่อ พบว่าสหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.42
4. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมจัดหาสินค้ามา จำหน่าย พบว่าสหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.29
5. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมรวบรวมและแปร รูปผลิตผล พบว่าสหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.35
6. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมรับฝากเงิน พบว่า สหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.48
7. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมการลงทุน พบว่า สหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.78
8. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมสินทรัพย์ถาวร พบว่าสหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.02

9. ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าสหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60

10. ด้านระบบติดตามและประเมินผล พบว่าสหกรณ์ควรปรับปรุงระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64

ข้อค้นพบย่อย

จากการศึกษาแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรของพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 มีข้อค้นพบย่อย ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป สหกรณ์ควรปรับปรุงเรื่องกระบวนการพัฒนาคณะกรรมการให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ให้เพียงพอในการบริหารงาน และปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก รองลงมาคือปรับปรุงให้มีการเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการโดยสม่ำเสมอมากขึ้น และปรับปรุงการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกธุรกิจเป็นอันดับต่อมา

2. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมการเงินการบัญชี สหกรณ์ควรปรับปรุงให้มีการตรวจนับเงินสดในมือเปรียบเทียบกับบัญชีทุกวัน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบยอดรวมของบัญชีย่อยกับบัญชีคุมเป็นประจำอย่างเหมาะสม และปรับปรุงให้มีการจัดทำบัญชีให้เรียบร้อยเป็นปัจจุบันตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดเป็นอันดับต่อมา

3. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมการ ให้สินเชื่อ สหกรณ์ควรปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบบัญชี ย่อยให้ตรงกับบัญชีคุมยอดทุกเดือน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือปรับปรุงให้มีการออกใบเสร็จรับเงิน และบัญชีย่อยทุกครั้งที่มีการรับชำระหนี้ และปรับปรุงให้ก่อนการจ่ายเงินกู้มีการตรวจสอบใบรับเงินกู้กับสัญญาเงินกู้ และมติคณะกรรมการที่อนุมัติ เงินกู้ ให้ถูกต้องตรงกันเป็นอันดับต่อมา

4. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรม จัดหาสินค้ามาจำหน่าย สหกรณ์ควรปรับปรุงการจัดทำทะเบียนคุมสินค้า บัตรสินค้าให้เป็นปัจจุบัน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปรับปรุงให้มีการตรวจนับสินค้าเปรียบเทียบกับทะเบียนคุมสินค้าเป็นครั้งคราว และปรับปรุงให้มีการออกเอกสารหลักฐานการขายทุกครั้งเป็นอันดับต่อมา

5. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมรวบรวมและแปรรูปผลิตภัณฑ์ สหกรณ์ควรปรับปรุง ให้มีการทำรายงานผลผลิต รายงานผลผลิตที่ได้จากการแปรรูป

รายงานสินค้า วัตถุประสงค์ของเหลือเสนอคณะกรรมการเป็นประจำ เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ปรับปรุงให้มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการรวบรวมและการจำหน่ายครบถ้วน และปรับปรุงให้มีการทำรายงานการใช้ ผลผลิต วัตถุประสงค์ และรายงานผลการแปรรูป การผลิตเสนอต่อผู้จัดการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อมีการแปรรูป การผลิตเป็นอันดับต่อมา

6. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรม รับฝากเงิน สหกรณ์ควรปรับปรุงให้มีการยื่นยันยอดเงินรับฝากอย่างน้อยปีละครั้ง เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ปรับปรุงให้มีการบันทึกรายการฝาก - ถอนในแผ่นบัญชีย่อยรายบุคคลทันทีที่มีการฝาก - ถอน และปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบจำนวนเงินฝาก - ถอนระหว่างบัญชีคุมกับบัญชีย่อยเป็นประจำ เป็นอันดับต่อมา

7. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรมการลงทุน สหกรณ์ควรปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบราคากับมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนกรณีที่เป็นเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ปรับปรุงให้มีการจัดทำทะเบียนคุมหลักทรัพย์ และปรับปรุงให้มีการตรวจสอบผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับเปรียบเทียบกับข้อตกลง/เงื่อนไขที่สหกรณ์จัดทำกับกิจการที่นำไปลงทุนเป็นอันดับต่อมา

8. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ในกิจกรรม สินทรัพย์ถาวร สหกรณ์ควรปรับปรุง ให้มีการจัดทำทะเบียนทรัพย์สิน และคิด หรือ เขียนหมายเลขรหัส หรือ หมายเลขครุภัณฑ์กำกับไว้ที่ทรัพย์สิน เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ปรับปรุงให้มีการจัดทำรายงานจากคณะกรรมการตรวจนับทรัพย์สินทุกสิ้นปีและมีการแจ้งรายการทรัพย์สินชำรุดหรือเสื่อมสภาพพร้อมทั้งเสนอความเห็น และปรับปรุงให้มีการกำหนดมาตรการป้องกันและดูแลรักษาทรัพย์สินมิให้สูญหายหรือเสียหายเป็นอันดับต่อมา

9. ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สหกรณ์ควรปรับปรุงให้มีการสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัยเป็นอันดับแรก รองลงมาคือปรับปรุงให้ระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล และปรับปรุงให้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารการดำเนินธุรกิจ และการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ แก่สมาชิกเป็นอันดับต่อมา

10. ด้านการติดตามและประเมินผล สหกรณ์ควรปรับปรุงให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอเป็นอันดับแรก รองลงมาคือควรมีการนำข้อสังเกต ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้ตรวจสอบ

ภายในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาคำเนิการ และปรับปรุงให้มีการรายงานปัญหาของการดำเนินงานแต่ละด้าน และติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ เป็นอันดับต่อมา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายใน ทางการเงิน และการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตร ในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ดังนั้นเพื่อให้ผู้บริหารสหกรณ์ได้ใช้ข้อมูลทางการเงินและการบัญชีที่รวดเร็ว ถูกต้อง เชื่อถือได้ เพื่อนำไปบริหารงานของสหกรณ์ให้มีความเจริญก้าวหน้าและนำเสนอต่อสมาชิกและบุคคลภายนอกนั้น สหกรณ์ควรปรับปรุงและพัฒนากระบวนการควบคุมภายในให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรมของสหกรณ์ แต่ทั้งนี้ระบบการควบคุมภายในจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีการร่วมมือกันทั้ง ฝ่ายคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และพนักงานของสหกรณ์ เช่น คณะกรรมการควรมีการพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ให้เพียงพอในการบริหารงาน มีการเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ ส่วนฝ่ายจัดการก็ควรมีการกำหนดนโยบายการควบคุมภายในที่ชัดเจนและมีการเฝ้าระวังติดตามการทำงานของฝ่ายต่างๆ เช่น มีการกำหนดระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูล มีการกำหนดให้ผู้ตรวจสอบกิจการมีการรายงานผลการปฏิบัติงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีการนำข้อสังเกต ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้ตรวจสอบภายในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาคำเนิการปรับปรุงการควบคุมภายในและการบริหารในส่วนที่ยังบกพร่องไม่รัดกุม และพนักงานของสหกรณ์ก็ควรมีการยึดถือและปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่มีการกำหนดไว้อย่างเคร่ง เช่น ควรมีการตรวจนับเงินสดในมือเปรียบเทียบกับบัญชีทุกวัน มีการเปรียบเทียบบัญชีย่อยให้ตรงกับบัญชีคุมยอดเป็นประจำ และหากมีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยในการปฏิบัติงานก็ควรมีการสำรองข้อมูลอย่างเพียงพอตามระยะเวลาที่กำหนด และเก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารoundต่อไป

ในการศึกษารoundนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 สำหรับในการศึกษารoundต่อไปอาจขยายขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายออกไป โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมสหกรณ์ทุกประเภท และอาจขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังพื้นที่อื่น เพื่อจะได้รับข้อมูลที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้นและให้ผู้ที่สนใจได้ทราบเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์ประเภทอื่น

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. การศึกษารoundนี้ได้ศึกษาถึงแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรของพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 เท่านั้น
2. การศึกษารoundนี้ได้ศึกษาถึงแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตร ไม่รวมถึงสหกรณ์นอกภาคการเกษตร